

**WETENSCHAPPELIJK COMITE
VAN HET FEDERAAL AGENTSCHAP VOOR DE VEILIGHEID
VAN DE VOEDSELKETEN**

ADVIES 30-2008

Betreft : Nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma bij braadkippen voor 2009 (dossier Sci Com 2008/18).

Advies gevalideerd door het Wetenschappelijk Comité op 14 november 2008.

Samenvatting

Dit advies betreft de evaluatie van het nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma bij braadkippen voor 2009.

De voornaamste doelstellingen van dit bestrijdingsprogramma zijn i) de daling van de prevalentie van *Salmonella* bij braadkippen, ii) de daling van het aantal humane *Salmonella* gevallen en iii) het voorkómen van antimicrobiële resistentie.

Het Wetenschappelijk Comité keurt het document goed mits rekening wordt gehouden met bepaalde aanbevelingen waaronder, met name, i) het feit dat de keuze van bedrijven die in het kader van de officiële controle moeten worden bemonsterd zo willekeurig mogelijk moet gebeuren, ii) het feit dat de officiële controle de door de bedrijfsverantwoordelijke uitgevoerde controle niet kan vervangen en iii) het feit dat het van belang is dat ook erop wordt toegezien dat de prevalentie van *Salmonella* in de omgeving van bedrijven wordt verminderd.

Summary

Advice 30-2008 of the Scientific Committee of the FASFC on the 2009 national control programme of *Salmonella* in broilers

This advice concerns the evaluation of the 2009 national control programme of *Salmonella* in broilers.

The main objectives of this control programme are i) the decrease of the *Salmonella* prevalence in broilers, ii) the decrease of the number of *Salmonella* cases in humans and iii) the prevention of the occurrence of antimicrobial resistance.

The Scientific Committee approves the document provided that particular recommendations are considered, notably, i) the fact that the choice of the poultry farms to be sampled, as part of the official control, has to be as random as possible, ii) the fact that the official control can't replace the control carried out by the farm responsible and iii) the fact that it's also important to look after the decrease of the *Salmonella* prevalence in the surrounding of the poultry farms.

Sleutelwoorden

Bestrijdingsprogramma, *Salmonella*, braadkippen.

1. Referentietermen

1.1. Doelstelling

Er wordt aan het Wetenschappelijk Comité gevraagd om het nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma bij braadkippen voor 2009-2011 te evalueren.

1.2. Wettelijke context

Beschikking 2004/450/EG van de Commissie van 29 april 2004 tot vaststelling van de standaardvoorschriften voor de inhoud van aanvragen tot financiële steunverlening van de Gemeenschap voor programma's voor de uitroeiing van en de controle op dierziekten.

Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en van de Raad van 17 november 2003 inzake de bestrijding van *Salmonella* en andere specifieke door voedsel overgedragen zoönoseverwekkers.

Verordening (EG) nr. 646/2007 van de Commissie van 12 juni 2007 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft een communautaire doelstelling voor het verminderen van de prevalentie van *Salmonella* Enteritidis en *Salmonella* Typhimurium bij slachtkuikens en tot intrekking van verordening (EG) nr. 1091/2005.

Verordening (EG) nr. 1177/2006 van de Commissie van 1 augustus 2006 ter uitvoering van Verordening (EG) nr. 2160/2003 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft voorschriften voor het gebruik van specifieke bestrijdingsmethoden in het kader van de nationale programma's voor de bestrijding van *Salmonella* bij pluimvee.

Richtlijn 2003/99/EG van het Europees Parlement en de Raad van 17 november 2003 inzake de bewaking van zoönoses en zoönoseverwekkers en houdende wijziging van Beschikking 90/424/EEG van de Raad en intrekking van Richtlijn 92/117/EEG van de Raad.

Koninklijk besluit van 10 augustus 1998 houdende bepaalde voorschriften voor de gezondheidskwalificatie van pluimvee.

Ministerieel besluit van 19 augustus 1998 betreffende de modaliteiten ter toepassing van het koninklijk besluit van 10 augustus 1998 houdende bepaalde voorschriften voor de gezondheidskwalificatie van pluimvee.

Overwegende de besprekingen tijdens de werkgroepvergadering van 20 oktober 2008 en de plenaire zitting van 14 november 2008,

geeft het Wetenschappelijk Comité het volgende advies :

2. Inleiding

Het Nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma bij braadkippen voor de periode 2009-2011 ("BE – *Salmonella* bestrijdingsprogramma braadkippen 2009") is een door de Europese Unie verplicht programma. Het maakt deel uit van de strategie van de Europese Commissie om de

prevalentie van *Salmonella* bij braadkippen terug te dringen. Iedere lidstaat is verplicht een bestrijdingsprogramma op te stellen, thans voor een periode van 3 jaar, en dit toe te passen.

Het Nationaal *Salmonella* bestrijdingsprogramma bij braadkippen is opgesteld volgens Beschikking 2004/450/EG. De minimale inhoud van het programma is gebaseerd op Verordening (EG) nr. 2160/2003, Verordening (EG) nr. 646/2007, Verordening (EG) nr. 1177/2006 en Richtlijn 2003/99/EG. Een deel van het programma is gebaseerd op de reeds bestaande gezondheidskwalificatie (KB van 10/08/1998 en MB van 19/08/1998).

De belangrijkste doelstellingen van het bestrijdingsprogramma zijn :

- 1) vermindering van de prevalentie :
Vermindering van de prevalentie van *Salmonella* bij braadkippen in het algemeen en van *Salmonella* Enteritidis en Typhimurium tot minder dan 1% positieve koppels per jaar. ;
- 2) vermindering van het aantal gevallen van salmonellose bij de mens :
Verwachte vermindering in aansluiting op de vermindering van de prevalentie van *Salmonella* bij braadkippen, als gevolg van de verplichte logistieke slacht op het einde van de productie van braadkippen die positief zijn voor *Salmonella* en van de verplichting om vlees van gevogelte dat niet voldoet aan het criterium "*Salmonella* : afwezigheid in 25 g" te verhitten (vanaf 12 december 2010). ;
- 3) het voorkómen van antimicrobiële resistentie :
Preventie door het verbod op het gebruik van antimicrobiële middelen bij de behandeling van braadkippen tegen zoönotische *Salmonella*.

De doelstelling (per jaar niet meer dan 1 % koppels braadkippen die positief zijn voor *Salmonella* Enteritidis en/of *Salmonella* Typhimurium) moet uiterlijk op 31/12/2011 worden gehaald (Verordening (EG) nr. 646/2007). Als die doelstelling niet wordt gehaald, kunnen belemmeringen worden ingesteld voor de handel in levende braadkippen. Bovendien mag vanaf 12/12/2010 geen vlees van gevogelte meer worden gebruikt voor menselijke consumptie als het niet voldoet aan de voorwaarde "Afwezigheid van *Salmonella* in 25 g" (Verordening (EG) nr. 2160/2003).

3. Advies

In verband met de bemonstering (p. 3) meent het Wetenschappelijk Comité dat duidelijke en nauwkeurige gestandaardiseerde instructies over de werkwijze ter kennis moeten worden gebracht van zowel de bedrijfsverantwoordelijken (bijv. : bemonstering met Rodacplaatjes) als de bedrijfsdierenartsen (bijv. : nemen van swabs).

Wat de controle van de hygiënestatus van het bedrijf na reiniging en ontsmetting betreft (p. 3) onderstreept het Wetenschappelijk Comité enerzijds het belang van de homogeniteit bij het nemen van monsters (indien mogelijk door één persoon) en anderzijds het belang van een vergelijking van meerdere opeenvolgende hygiënogrammen om een gunstige of ongunstige ontwikkeling van de bedrijfshygiëne te kunnen aantonen. Bovendien zou bij het interpreteren van de resultaten advies moeten kunnen worden gegeven aan de bedrijfsverantwoordelijke zodat bij ongunstige resultaten de geschikte maatregelen kunnen worden getroffen. Die elementen zouden in het document moeten worden uitgewerkt.

Het Wetenschappelijk Comité wijst erop dat het percentage *Salmonella* positieve monsters kleiner is, als men afgaat op de resultaten van de analyses die zijn uitgevoerd op de door pluimveehouders genomen monsters in vergelijking met de resultaten van de analyses die werden uitgevoerd op de monsters die het FAVV heeft genomen in samenhang met een Europese studie over de prevalentie van *Salmonella* bij braadkippen (4,14 % in 2005 en 2,9 % in 2006 tegenover 8,83 % in de periode 2005-2006, cf. p. 4). Dat verschil zou tot verwarring kunnen leiden. Het Wetenschappelijk Comité beveelt aan dat nader wordt ingegaan op de redenen die dit verschil kunnen verklaren (bijvoorbeeld : verschillende bedrijven, verschillende analyselaboratoria, verschillende bemonsteringprotocollen, ...).

In de tekst staat dat de analyseresultaten direct door de laboratoria worden ingevoerd in Foodnet (= databank van het FAVV) en dat die resultaten daar vervolgens door DG Controlebeleid van het FAVV wordt uitgehaald en aan de Europese Commissie worden gerapporteerd (p. 5). Het Wetenschappelijk Comité meent dat het belangrijk is dat die resultaten intern binnen het FAVV worden onderzocht om het nationale bestrijdingsprogramma eventueel te kunnen bijsturen. Het document zou in detail moeten vermelden hoe die analyse moet verlopen.

Wat de analyse betreft van monsters die gekoeld worden bewaard omdat ze niet binnen 24 uur kunnen worden onderzocht (p. 5) zou vermeld moeten worden dat die monsters door het laboratorium moeten worden onderzocht en niet dat zij aan het laboratorium moeten worden geleverd binnen een termijn van 96 uur zoals thans is vermeld, dit in overeenstemming met Verordening (EG) nr. 646/2007.

De tekst vermeldt dat de keuze van bedrijven die in het kader van de officiële controle moeten worden bemonsterd, wordt gemaakt door de controleur van het FAVV en dat de officiële controle de controle door de bedrijfsverantwoordelijke kan vervangen (p. 7). Het Wetenschappelijk Comité meent enerzijds dat de bemonstering van bedrijven zo willekeurig mogelijk moet gebeuren, op basis van de epidemiologische eenheden (d.w.z. verschillende koppels in verschillende bedrijven). Anderzijds meent het Wetenschappelijk Comité dat de officiële controle de door de bedrijfsverantwoordelijke uitgevoerde controle niet kan vervangen maar parallel met die controle moet plaatsvinden om zo de door de bedrijfsverantwoordelijke gedane controle te kunnen controleren (= soort van controle op de autocontrole).

Het document geeft de maatregelen weer die moeten worden getroffen wanneer een koppel positief wordt bevonden voor *Salmonella* (p. 10). Hieraan zou echter moeten worden toegevoegd dat het ook van belang is dat erop wordt toegezien dat de prevalentie van *Salmonella* in de omgeving van bedrijven wordt verminderd door de uitscheiding van de bacterie door braadkippen te verminderen (bijv. door organische zuren in het voeder of het drinkwater van braadkippen te mengen (Van Immerseel *et al.*, 2006)).

Het Wetenschappelijk Comité meent ook dat het vanuit epidemiologisch oogpunt nuttig is om de ligging van pluimveebedrijven op het Belgische grondgebied weer te geven op een geografische kaart (p. 26).

4. Conclusie

Het Wetenschappelijk Comité keurt het document goed mits rekening wordt gehouden met de bovenstaande aanbevelingen.

Voor het Wetenschappelijk Comité,

Prof. Dr. Ir. André Huyghebaert
Voorzitter

Brussel, 14 november 2008

Referenties

Van Immerseel F., Russell J.B., Flythe M.D., Gantois I., Timbermont L., Pasmans F., Haesebrouck F. and Ducatelle R., June 2006. The use of organic acids to combat Salmonella in poultry: a mechanistic explanation of the efficacy. *Avian Pathology*, 35:3, 182 – 188.

Leden van het Wetenschappelijk Comité

Het Wetenschappelijk Comité is samengesteld uit de volgende leden :

V. Baeten, D. Berkvens, C. Bragard, J.-P. Buts, P. Daenens, G. Daube, J. Debevere, P. Delahaut, K. Dewettinck, K. Dierick, R. Ducatelle, L. Herman, A. Huyghebaert, H. Imberechts, J. Lammertyn, G. Maghuin-Rogister, L. Pussemier, C. Saegerman, B. Schiffers, E. Thiry, J. Van Hoof, C. Van Peteghem

Dankbetuiging

Het Wetenschappelijk Comité dankt het wetenschappelijk secretariaat en de leden van de werkgroep voor de voorbereiding van het ontwerpadvies. De werkgroep was samengesteld uit :

Leden van het Wetenschappelijk Comité	R. Ducatelle (verslaggever), D. Berkvens, K. Dierick, L. Herman, H. Imberechts, C. Saegerman
Externe experts	H. Van Meirhaeghe

Wettelijk kader van het advies

Wet van 4 februari 2000 houdende oprichting van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, inzonderheid artikel 8 ;

Koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen ;

Huishoudelijk reglement bedoeld in artikel 3 van het koninklijk besluit van 19 mei 2000 betreffende de samenstelling en de werkwijze van het Wetenschappelijk Comité ingesteld bij het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen, goedgekeurd door de Minister op 27 maart 2006.

Disclaimer

Het Wetenschappelijk Comité behoudt zich, te allen tijde, het recht voor dit advies te wijzigen indien nieuwe informatie en gegevens ter beschikking komen na de publicatie van deze versie.